

Främja svenskundervisning utomlands

Resolutionsmottagare

Skolverket
Sveriges riksdagspartier
Utbildningsdepartementet
Utbildningsutskottet

För kännedom

Riksdagspartiernas ungdomsförbund

Problemformulering

Enligt beräkning är 660 000 svenskar bosatta utomlands. Av dessa återvänder uppskattningsvis 20 000 till Sverige varje år, många av dem med unik och för Sverige ekonomiskt värdefull kompetens.

För många barnfamiljer är vissheten om att barnen får tillgång till fortsatt bra svenskundervisning en avgörande faktor för att flytta utomlands. Även för familjer som inte har omedelbara tankar på att återvända till Sverige brukar det vara viktigt att bibehålla kontakten med svenskan och den svenska kulturen, vilket för Sverige som land medför stora fördelar.

Utlandsundervisning finns i olika former från 6 till 20 år. Huvudsakligen är det utlandsskolor (18 till antal, 467 behöriga barn i grundskolan, 47 i gymnasiet – år 2018) och kompletterande svenska skolor/föreningar (141 till antal, 3 830 behöriga elever), men det finns även alternativ med undervisning via nätet.

Kompletterande svenska skolor erbjuder endast undervisning två timmar per vecka utifrån en av Skolverket fastställd kursplan och inga betyg ges under utbildningen. Undervisningen organiseras av en skolförening. Utlandsskolor, som är heltidsstudier, erbjuder möjligheten att behålla och utveckla sitt modersmål med en utbildning som följer svenska läroplaner. Dessa skolor har oftast behöriga lärare. Utlandsskolorna minskar dock konstant i antal. År 2004 fanns det 28 utlandsskolor, år 2009 fanns det 23 utlandsskolor och i år (2019) finns det 18 utlandsskolor.

En viss trend som går att notera är att många svenska familjer placerar sina barn i internationella skolor för att de skall få en internationell erfarenhet och internationella vänner. Då blir den kompletterande svenskan väldigt viktig.

I en undersökning genomförd av Svensk Utlandsundervisningsförening (SUF) flyttar 80-90 procent av de svenska barn som studerar vid en svensk utlandsskola hem igen och återupptar sina studier i Sverige. Utlandsskolor och svenskundervisning förbereder svenska barn som bor utomlands för hemkomst till Sverige.

När barnen återvänder till Sverige underlättas den fortsatta skolgången betydligt om eleverna tagit del av utlandsundervisning i svenska. Även om Skolverket beräknat att det är endast 5 456 svenska elever som får utlandsundervisning i olika former finns det många föräldrar som väljer att inte sätta sina barn i en utlandsskola och istället väljer en lokal eller internationell skola. Detta kan bero på flera anledningar; ofta finns ingen utlandsundervisning i området familjen bor i eller kostnaden för den utlandsundervisning som erbjuds kan anses vara för hög. Även för dessa familjer är det dock oftast viktigt att bibehålla svenskan.

En undersökning av Svenska som modersmål utomlands (SMUL) som genomfördes 2016 visar på att många utlandssvenska föräldrar önskar svensk högskolebehörighet för sina barn. Det är alltså inte tillräckligt för dem att barnet kan prata och förstå svenska någorlunda, utan formella studier i svenska önskas.

Lösningförslag

Svenskar i Världen anser att Utbildningsutskottet och Utbildningsdepartementet ska vidta åtgärder för att främja svenskundervisning för barn som bor utomlands. Statsbidraget för utlandsskolor bör förstärkas för att skolorna ska kunna möta den ökade konkurrensen. Skolorna måste kunna attrahera erfarna lärare samt behålla de ofta väldigt attraktivt belägna lokalerna som de har. Det bör även bli lättare att få tillstånd för att starta nya svenska utlandsskolor eller sektioner, då antalet utlandsskolor drastiskt har minskat.

Statsbidrag även till distansundervisning och den kompletterande svenskan skulle göra det enklare för flera familjer att främja sina barns svenska. Detta skulle göra det möjligt för svenska familjer med barn att arbeta utanför Sverige med en trygg och kontinuerlig skolgång för barnen, att skaffa sig erfarenhet av andra kulturer samt bevara och stärka det svenska språket.

En professionalisering av den kompletterande svenskan bör även ta plats. Fortbildningar bör kunna erbjudas på distans för personer som arbetar med svenskan utanför Sverige. Även fler distansundervisningsmöjligheter för eleverna bör möjliggöras. Att ge statsbidrag även till distansundervisningen skulle främja detta. Det bör även undersökas om det kan ges betyg i kompletterande svenska, som svenska som modersmål, liknande upplägget med modersmålsundervisningen i Sverige. Det bör därför undersökas om deltagande i kompletterande svenska senare kan tillräknas när det gäller tillgång till studier i Sverige (som det nu är måste utlandssvenska barn oftast göra TISUS-testet).

I SOU 2017:35 Samling för skolan - Nationell strategi för kunskap och likvärdighet fastslås: Oavsett takten i och riktningen på globaliseringen de närmast följande åren kommer Sverige fortsatt att vara del av ett globalt sammanhang och beroende av att kunna konkurrera med varor och tjänster på andra marknader än den svenska. De utlandssvenska barnen tillför denna globala kompetens till Sverige.